

A faápolás története (amerikai kitekintéssel)

A fák méltóságát és gyönyörűséget sugároznak magukból, az erőt és a maradandóságot szimbolizálják. A fák iránti tiszteletünk és vonzalmunk az írott történelmi idők előttről valók. Holott a fákat nagyra becsüljük, a megfelelő ápolásukat igénylő szaktudást sokszor már nem tartjuk fontosnak.

Az Amerikai Egyesült Államokban a faápolás szakterülete az 1800-as évek végére alakult meg, és gyorsan növekvő szakmává vált. Ezzel egyidőben az iparosodás és a városiasodás terjeszkedése újabb stresszhatásoknak tette ki a fákat, így a hátrányos következmények már nyilvánvalóvá váltak.

Sajnos akkoriban a tudományos ismeretek a növények szervezeteiben fellépő működési zavarokat illetően még hiányosak voltak, és a növényvédelemmel kapcsolatos rendelkezésre álló megbízható információk is kevésnek bizonyultak.

A századforduló idején az elszánt, növényvédelemmel foglalkozók a faápolás területével is elkezdtek intenzíven foglalkozni, és a veszélyekre a közembereket is figyelmeztették Egyesek saját kutatást végeztek, mások pedig helyi hallgatóságnak tartottak előadásokat. De a kezdeményezők mindegyike belátta, hogy ez önmagában nem elégséges.

1901-ben, [John Davey](#), a Davey Tree Expert Company (Davey Fa Szakértő Vállalat) alapítója, megírta a *The Tree Doctor (A Fa Doktor)* című könyvet, melynek bemutatójában Mr. Davey így ír: "Eljött az idő, amikor a fa ültetését, a fa termesztését és nemesítését a növényélettan összefüggéseiben szükséges tanulmányoznunk. Ha ezt nem tesszük meg, akkor olyan méretű szerencsétlenség fogja érni a termékeny területek lakóit, mely az emberi elme számára felfoghatatlan."

Több növényvédelemmel foglalkozó szerte Észak-Amerikában és Európában hasonló véleménnyel álltak elő.

1924-ben került megrendezésre a faápolással foglalkozó szakemberek számára az első konferencia, mely a *Shade Tree Conference* nevet kapta, és aminek Stamford városa (Connecticut) adott helyet. Két jelentős szervezője volt az eseménynek: W. E. Britton és Francis A. Bartlett, akik már 1907-ben megalapították a faápolással foglalkozó saját vállalkozásukat. A konferencia gyűléseit részben Bartlett kísérleti farmján, Stamfordtól északra tartották meg.

Ez az esemény indította el a faápolással foglalkozó vállalkozói szféra és a faápolást kutató tudósok együttműködését. Ugyan vállalkozók és magánszemélyek már jóideje foglalkoztak faápolással, de ez az iparág nem volt szabályozva, és a kutatóknak se volt elegendő szaktudásuk a közterületi díszfák faápolásához. Sok égető kérdés merült fel a növénytermesztési, az erdészeti, az entomológiai (rovarokkal foglalkozó tudományág), és a fabetegségeket vizsgáló tudományok területén, melyek válaszra vártak.

Bartlett létrehozott egy konferenciasémát, mely az elméleti előadásokat, a terepen történő szemléltetésekkel és a vizsgálatokkal is ötvözte. Ez a séma a később rendezett konferenciák iránymutatásaként is szolgált, és egy bevett gyakorlattá vált. Az előadások sokféle témát érintettek, mint pl. a gypjaslepke (terjedésének) megfékezése, faápolás, sebgyógyulás. Minden előadásra 5 perc jutott.

A konferenciának egyik jelentős aspektusa volt, hogy egyesítette a Davey Tree Expert Company-t (akinek alapítóját a faápolás ősatyjának tartanak), a F.A. Bartlett Tree Expert Company-t és számos kisebb vállalkozást, melyek együtt törekedtek a közös cél elérésére.

Míg 1924-ben az Amerikai Egyesült Államok hét államából és Washington D.C.-ből érkeztek a résztvevők, és a konferenciát Shade Tree Conference-nek hívták, 1926-ra az esemény már nemzeti szintű rendezvényé vált, és ehhez mérten a konferencia nevét is megváltoztatták (National Shade Tree Conference).

Az 1930-as években a faápolással foglalkozó embereket faszakértőknek vagy fadoktoroknak nevezték. A fadoktor elnevezés tükrözte az akkoriban végzett legfőbb tevékenységet, azaz az odvak kitisztítását, kitöltését, a faháncs sebeinek körbevágását, kezelését és a metszést.

A faápolás szót először Charles Irish 1932-ben egyik írásában használta, de megjegyezte, hogy Angliában akkora már 300 éve használatban volt a fogalom. Amerikában ez a megnevezés az 1930-as években terjedt el, azon okból, hogy a faápolás területe elkülönüljön az erdészettől.

1935-ben jelent meg először az Arborist's News havi folyóirat, mely a konferenciákon elhangzott, faápolással kapcsolatos absztraktokat (megfigyelések, tudományos eredmények rövid kivonatai), vezetőségi közleményeket és könyvajánlókat tartalmazott.

1935 és 1976 között sok minden történt, melynek ismertetése itt most nem célom. Jelen cikk szempontjából fontos tudni, hogy a szervezet ezen időszak alatt több strukturális átalakuláson és fejlődésen ment keresztül, és nagy összefogásra vall az a tény, hogy még a háború viszontagságai ellenére sem szűnt meg folytonossága.

1976 január 1-től kapta a szervezet az ISA (International Society of Arboriculture) nevet, melynek elődje a fent leírt 1924-es Stamfordban rendezett Shade Tree Conference volt.

Mára az ISA a faápoló szakemberek világméretű hálózatává nőtte ki magát. 1995-től internetes oldala is megalakult, melyen számos hasznos szakmai és tájékoztató jellegű információ érhető el.

Az Amerikai Egyesült Államokban az ISA szervezeten kívül még két jelentősebb szervezet található a faápolás területén: a TCIA (Tree Care Industry Association), mely 1938-ban alakult, mint "Nemzeti Faápolók Társasága", és az ASCA (American Society of Consulting Arborists), mely a faápolók vezető-tanácsadó szervezete szakmai anyagok és képzések területén.

Megjegyzés:

Ha egy faápoló szakember a fent említett szakmai szervezetek egyikének a tagja, az egyben a megrendelő számára is garanciát jelenthet az adott munka szakmailag kifogástalan elvégzésére vonatkozóan, hiszen a szervezeti tagság szakmai feltételek teljesítéséhez van kötve. Ily módon ellenőrizhetőbbé váltak a piaci szereplők a faápolás szakterületén.

Felhasznált források:

http://www.isa-arbor.com/about/missionAndHistory/resources/ISA_memory_lane.pdf

http://www.tcia.org/Public/main_about.htm

<http://www.asca-consultants.org/edprograms/index.cfm>

John Davey:

John Davey-t a faápolás ősatyjának tartják. 1846-ban született Angliában. Ugyan a korai húszas évéig írni és olvasni sem tudott, éles eszével és elemző készségével képzett szónok, szerző, kiadó és felfedező lett. Apja mellett, aki egy nagyméretű farmgazdaság vezetője volt, a szigorú munkaetikát és a mezőgazdaság mély ismereteit sajátította el.

Apjától kapott szemléletes üzenet, mely a saját cégvezetésének is a mottója lett, így hangzik: "A munkát végezd rendesen, vagy egyáltalán ne kezdj hozzá." A növények megértésére való törekvése is nagy valószínűséggel az apja mellet végzett munkák során fejlődött ki.

Tizenévesen elment otthonról, hogy megtanulja az üvegházak működtetésének rejtjelmeit. Ebben az időben lehetősége volt arra, hogy tanuljon, írjon, és olvasson. Mellette eljárt egy egyházi gyülekezetbe/közösségbe, mely során a szónoklás mesterévé vált.

27 évesen, a lehetőségei ellenére nem az egyházban vállalt hivatást, hanem az Amerikai Egyesült Államokba emigrált, és magára vállalta az emigránsok sorsát. Először "alacsonyabb rendű" munkákat végzett, majd továbbképzés után kissé jobb munkákat kapott, végül elindította a saját vállalkozását, mely üvegházak menedzselésével és tájgazdálkodással foglalkozott. 1880-ban pedig megalapította a Davey Tree Expert Company nevű vállalatot. (Davey Fa Szakértő Vállalat).

Időközben megházasodott és családot alapított. Nemcsak a fa ápolásának a területére összpontosította az energiáit, hanem a nők választójogáért is kampányolt, politikai, vallási értekezéseket írt, madarakról, a farmok problémáiról pedig tanulmányokat készített. Legfőbb tevékenységi köre azonban mindvégig a faápolás szakterületének fejlesztése maradt.

John Davey intelligenciájával, karakteres személyiségével és a fák megőrzése iránti szenvedélyes odaadásával egy olyan céget alapított, mely száz év után mind a mai napig fennmaradt. A vállalat jelenleg az Egyesült Államok területén közel 7000 alkalmazottat foglalkoztat.

Felhasznált források:

[http://en.wikipedia.org/wiki/John_Davey_\(tree_surgeon\)](http://en.wikipedia.org/wiki/John_Davey_(tree_surgeon))

<http://www.davey.com/about/culture/heritage/john-davey.aspx>